

PROTOKOL HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

POSUDEK VEDOUCÍHO

JMÉNO STUDENTA: **Maria Avanesova**

NÁZEV PRÁCE: **Ruská pravoslavná církev a její interakce s politikou a společností v postsovětském Rusku**

HODNOTIL: *Vladimír Naxera*

1. CÍL PRÁCE (jaký byl a do jaké míry byl naplněn)

„Cílem je zkoumání činnosti RPC [ruské pravoslavné církve] a jejího skutečného postavení v politickém a společenském životě postsovětského Ruska, resp. analýza vzájemných vztahů mezi politikou, RPC a společností v období po rozpadu SSSR“ (s. 10). Autorka k tomuto cíli přidává čtyři dílčí úkoly, jejichž splnění má pomoci zachytit proměnu, ke které v rámci sledovaného vztahu došlo v postkomunistickém vývoji. Cíl se podařilo spolehlivě naplnit a překonat.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita vlastní práce, vhodnost příloh)

Práce je rozdělena do několika částí – nejprve stručného historického vhledu do vztahu ruské církve a státu do roku 1991, dále dvou zásadních částí mapujících vývoj a proměnu vztahu mezi církví, politikou a společností v době patriarchů Alexije II. a Kirilla (autorka se zaměřuje na řadu témat – volební podporu, pohled církve na vojenské aktivity státu, zákon o hanobení pocitů věřících a případ Pussy Riot atd.), začleněny jsou i tři kapitoly, které řeší zdánlivě podružná témata, která jsou však zásadní – jde o organizační strukturu církve, ekonomické aktivity církve a dokumenty upravující právní postavení církve. Zejména poslední dvě jmenované jsou pro pochopení zkoumaných vztahů důležité. V kapitole o právních dokumentech ukazuje autorka řadu problematických aspektů, ve kterých dochází k rozporu mezi právními normami a reálnou praxí (například v případě výuky základů pravoslaví na ruských školách). Stejně tak kapitola o ekonomických aktivitách církve naznačuje, že ruská církev expanduje svými ekonomickými aktivitami do oblastí, které pro církevní organizace nejsou typické a v některých případech je možné považovat je za problematické (například komerční bankovníctví – takových případů ukazuje autorka celou řadu, viz např. s. 78 včetně poznámek pod čarou) a jsou v rozporu s platnými principy. Tato část patří mezi ty, kde autorka prokázala vlastní invenci a hluboký zájem o téma, jelikož o tématu neexistuje mnoho sekundárních zdrojů, autorka část zpracovala na základě vlastního obsáhlého výzkumu (primární prameny, řada rozhovorů s církevními představiteli

atd. – tento postup je patrný i v dalších částech práce, například v extrémně zajímavých pasážích souvisejících s kauzou Pussy Riot). Z hlediska struktury textu mám jen jednu drobnou výtuku – že část o Kirillovi není na rozdíl od dalších větších kapitol zakončena vlastním shrnutím. Částečně práci chybí také teoretická kapitola mapující obecné modely vztahu církve a státu, nicméně tato část byla po dohodě se školitelem vypuštěna jako část, která nebyla pro dosažení cíle zásadní.

K obsahovému zpracování lze vznést jen minimum výhrad. Autorka spolehlivě naplnila cíl a ukázala posun a proměnu vzájemných vztahů církve a státu od počátku devadesátých let, která byla typická jistou snahou státu o odčinění chyb minulosti, až po současnost, kdy existuje silné politické spojenectví státu a církve, které, jak autorka ukazuje mnoha detailními příklady, má zjevné dopady na celou řadu aspektů politického a společenského života (například na školství).

Z drobných problémů je možné zmínit autorčino nepřesné tvrzení o „totalitárních“ tendencích spojení světského a církevního v současném Rusku (s. 85) (Putinovo Rusko zcela jistě není režimem totalitním a ani k němu nesměřuje), případně drobný náznak věštění budoucnosti v posledním odstavci závěru (s. 86).

Dobře zvolené přílohy vhodně doplňují některé pasáže textu - například ukazují produkty sloužící k ekonomickým ziskům církve, případně v souvislosti s kauzou Pussy Riot ukazují možnosti komerčního pronajmutí chrámu Krista Spasitele atd.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, kvalita citací a používané literatury, grafická úprava)

Autorka nashromáždila a využila opravdu značné množství zdrojů (zhruba 300) – jak zdrojů odborných, tak publicistických, ale také primárních dokumentů státních i církevních. Zdroje jsou téměř absolutně v ruštině. To, jaké zdroje autorka volila, je dostatečným způsobem argumentováno v úvodu. Odkazy na zdroje jsou vyznačeny v pořádku. Jediná výraznější výtka spočívá v tom, že se mi v seznamu zdrojů nepodařilo nalézt několik málo položek, na které autorka v práci odkazuje (pravděpodobně se jedná o provedené rozhovory). Gramatická a stylistická stránka je až na drobné výjimky bez problému, stejně tak celá formální stránka práce (výjimkou je například místy špatné používání pomlček).

4. STRUČNÝ CELKOVÝ KOMENTÁŘ (silné a slabé stránky práce, zdůvodnění hodnocení)

Práce představuje velmi dobrý bakalářský text. Autorka při jeho zpracování, kterého se zhostila velmi samostatně, prokázala mimořádný zájem o téma, vlastní invenci a zároveň schopnost pojednat velice náročné téma způsobem, ke kterému lze mít jen minimum výhrad. Vyzdvihnout je třeba zejména hloubku analýzy a různé detaily, kterými autorka jako příklady dokresluje svůj výklad, stejně tak provedení vlastního výzkumu primárních pramenů, provedení řady rozhovorů atd. Nashromážděný seznam využitých zdrojů je na poměry BP mimořádný. Jedinou vážnější výhradu lze vznést vůči rozsahu práce, který

odpovídá dvěma standardním BP, nicméně tuto skutečnost je třeba připsat spíše mně jako školiteli než autorské nekázní studentky.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY URČENÉ K ROZPRAVĚ PŘI OBHAJOBĚ

1. Jaká je role ruské pravoslavné církve v současném konfliktu na Ukrajině? Je vůbec nějaká?
2. Předtím, než členky skupiny Pussy Riot provedly svoji performaci v chrámu Krista Spasitele, učinily tak již v Jeločovském chrámu. Proč nebylo tak výrazně medializováno již toto první vystoupení?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

Výborně. V případě skvělé obhajoby může komise zvážit navržení práce na pochvalu děkana FF.

DATUM: 20. května 2015

PODPIS: